

Akým spôsobom si môžem voči páchatelovi uplatniť nárok na náhradu škody alebo využiť iné prostriedky nápravy/uspokojenia nároku v rámci súdneho konania (trestného konania) a na koho sa môžem obrátiť v súvislosti s uplatnením tohto nároku?

V Portugalsku platí, že nárok na náhradu škody sa musí uplatniť v trestnom konaní. Trestné činy, ktoré sú predmetom trestného konania, môžu byť dôvodom vzniku občianskoprávnej zodpovednosti, pokiaľ sa nimi poškodzujú záujmy, ktoré môžu byť predmetom náhrady škody na majetku podľa občianskeho práva. V Trestnom poriadku sa stanovuje zásada spojenia, podľa ktorej sa musí občianskoprávny nárok na náhradu škody na základe spáchania trestného činu uplatniť v príslušnom trestnom konaní a občianskoprávny súd o ňom môže rozhodnúť samostatne iba v prípadoch stanovených v právnych predpisoch a v Trestnom poriadku.

Ak má obeť pobyť v inom členskom štáte Európskej únie a stane sa obeťou trestného činu v štáte, v ktorom nemá pobyť, nárok na náhradu škody si môže uplatniť u orgánu zodpovedného za preskúmanie takýchto nárokov a rozhodovanie o nich vo svojej krajine pobytu. Ten musí postúpiť nárok príslušnému orgánu v štáte, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu.

V akej fáze trestného konania by som si mal/mala uplatniť nárok?

Obeť musí oznámiť svoj zámer uplatniť si nárok na náhradu škody, keď predloží svoju sťažnosť alebo pred ukončením vyšetrovania. Následne jej bude oznámená obžaloba a obeť si bude môcť nárok na náhradu škody uplatniť v lehote 20 dní.

Dokonca aj v prípade, že si obeť neuplatní nárok na náhradu škody, môže sudca z vlastného podnetu a s prihliadnutím na situáciu obete nariadiť obžalovanému, aby uhradil obeti určitú náhradu utrpenej ujmy, s výnimkou prípadu, ak proti tomu namieta samotná obeť.

V prípade obetí násilných trestných činov možno nárok na náhradu škody uplatniť v lehote jedného roka od právoplatnosti rozhodnutia.

Ak bola obeť v čase spáchania trestného činu maloletá, môže si nárok na náhradu škody uplatniť do jedného roka po dosiahnutí plnoletosti alebo emancipácii.

Čo môžem žiadať v rámci uplatnenia nároku a ako by som ho mal/mala predložiť (určiť celkovú sumu a/alebo uviesť jednotlivé straty, ušlé zisky a úroky)?

Nárok na náhradu škody si možno uplatniť na základe vzniku:

škody na majetku: vrátane strát spôsobených trestným činom (napríklad náklady na nemocničnú liečbu, konzultácie, lieky atď.), ako aj platieb, ktoré obeť prestala dostávať (napríklad mzda, ktorú prestala dostávať počas pracovnej neschopnosti),

psychickej ujmy: hoci jej nemožno pripísať finančnú hodnotu, možno ju finančne odškodniť (napríklad ujma, ktorá zasahuje do duševnej pohody, dôstojnosti alebo dobrého mena, ktorá spôsobuje fyzickú bolesť, psychické narušenie alebo citové rozrušenie).

Existuje osobitný formulár na uplatnenie takýchto nárokov?

Nie. V žiadosti je potrebné uviesť len krátky opis skutočností, na ktorých sa nárok zakladá, utrpené straty a ich hodnotu.

Ak sa však nárok týka sumy vyššej ako 5 000 EUR, vzniká povinnosť uhradiť súdny poplatok a nárok musí predložiť právnik.

Náhrada škody, ktorú uhrádza štát

V prípade násilných trestných činov môže štát uhradiť preddavok. Je potrebné vyplniť osobitný formulár s uvedením uplatňovanej výšky náhrady škody a pripojiť osobitné dokumenty, napríklad daňové priznanie k dani z príjmu obete a žiadateľa (ak nejde o tú istú osobu) za rok, ktorý predchádzal spáchaniu trestného činu, ako aj dokumenty odôvodňujúce náklady uvedené vo formulári.

V prípadoch domáceho násillia môže štát vyplatiť preddavok. Je potrebné vyplniť osobitný formulár. Musia sa pripojiť rovnaké dokumenty ako v písm. a).

Aké dôkazy musím predložiť na podporu svojho nároku?

Obeť musí predložiť všetky dokumenty, ktorými sa preukazujú utrpené straty (pozri odsek 1.1). Takisto musí uviesť svedkov, ktorí môžu dosvedčiť a potvrdiť, že obeť utrpela straty, ktorých náhrady sa domáha.

Vzťahujú sa na uplatnenie môjho nároku súdne poplatky alebo iné náklady?

Ak je nárok nižší ako 5 000 EUR, neplatí sa žiadny poplatok a nárok si môže uplatniť samotná obeť.

Ak nárok prevyšuje sumu 5 000 EUR, musí ho uplatniť právnik, ktorý obeť zastupuje. Takisto je potrebné uhradiť súdny poplatok, s výnimkou prípadu, keď obeť prijíma právnu pomoc.

V prípade obetí násilných trestných činov a trestných činov domáceho násillia sa žiadosť o preddavkovú platbu zasiela Komisii na ochranu obetí trestných činov (CPVC) a obeť nemusí v súvislosti s ňou hradiť žiadne náklady ani poplatky.

Ak bol trestný čin spáchaný na území iného členského štátu EÚ, nárok si možno uplatniť u CPVC, ak má žiadateľ obvyklý pobyt v Portugalsku.

Môžem pred konaním a/alebo počas neho získať právnu pomoc? Môžem ju získať, ak nežijem v krajine, v ktorej prebieha konanie?

Áno, za určitých okolností môžete požiadať o právnu pomoc.

Obeť má právo na právne poradenstvo a usmernenie v súvislosti so svojou úlohou počas konania.

Ak chcete vstúpiť do konania ako poškodený, musíte požiadať o právnu pomoc v prvých fázach konania alebo vtedy, keď chcete, aby vás ako svedka sprevádzal právnik, ale nemáte finančné prostriedky na pokrytie príslušných nákladov.

O právnu pomoc môžete požiadať aj v prípade:

úplného alebo čiastočného oslobodenia od platby súdnych poplatkov,

určenia právneho zástupcu a úhrady jeho odmeny alebo

postupných platieb súdnych poplatkov alebo odmeny právneho zástupcu.

Poznámka: V prípade žiadosti o právnu pomoc rozhodujú **orgány sociálneho zabezpečenia** na základe výpočtového vzorca, v ktorom sa zohľadňuje majetok, príjem a výdavky žiadateľa. Žiadosť o právnu pomoc sa musí predložiť na formulári, ktorý možno bezplatne získať od služieb sociálneho zabezpečenia.

Formulár možno predložiť osobne, faxom, poštou alebo cez internet, pričom v poslednom prípade sa vyplní príslušný elektronický formulár. K žiadosti sa musí priložiť súbor dokumentov, ktorými sa preukazujú finančné ťažkosti žiadateľa. Orgán rozhodne v lehote 30 dní. Pri predložení tejto žiadosti obeti nevznikajú žiadne náklady.

V akom prípade by trestný súd zamietol môj nárok alebo odmietol rozhodovať vo veci uplatnenia môjho nároku voči páchatelovi?

Ak nedošlo k odsúdeniu za spáchanie trestného činu.

Ak obeť nevie preukázať straty, ktoré utrpela.

Môžem sa proti takémuto rozhodnutiu odvolať alebo uplatniť iné prostriedky nápravy/uspokojenia nároku?

Áno. Ak ste vstúpili do konania ako poškodený, môžete sa proti rozhodnutiu odvolať.

Ak sa o nároku z nejakého dôvodu nerozhodovalo, môžete využiť aj tradičné prostriedky (občianskoprávne súdy).

Ak mi súd prizná náhradu škody, ako zaistím výkon rozsudku voči páchatelovi a akú pomoc môžem v tejto súvislosti získať?

Áno. Ak odsúdený neuhradí náhradu škody dobrovoľne, obeť môže podať návrh na nútený výkon, teda požiadať súd o uskutočnenie výkonu rozhodnutia o priznaní náhrady škody napríklad prostredníctvom zrážok zo mzdy, z bankového účtu, exekúciou na nehnuteľné alebo hnutel'né veci, až kým sa nedosiahne výška náhrady škody, ktorá bola obeť priznaná.

Posledná aktualizácia: 20/02/2020

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Členské štáty zodpovedné za spravovanie stránok s národným obsahom práve aktualizujú časť obsahu na tomto webovom sídle vzhľadom na vystúpenie Spojeného kráľovstva z Európskej únie. Ak sa na stránkach nachádza obsah, v ktorom sa táto skutočnosť ešte nezohľadnila, nejde o zámer a čoskoro dôjde k náprave.